

UZ 65. GODIŠNJICU ŽIVOTA PROFESORA K. RINNER-A (GRAZ)

O. Univ. Prof. Dipl. Ing. Dr. tech. Dr. h. c. Karl Rinner se rodio 4. listopada 1912. godine u Gratkornu (Austrija) kao peto dijete svojih roditelja. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a zatim pohađao realku u Grazu, koju je završio 1930. godine s odličnim uspjehom na maturi. Iste godine on je započeo studij matematike i nacrtno geometrije na Sveučilištu u Grazu, ali je istovremeno upisao i studij geodezije na Tehničkoj visokoj školi u Grazu. Već u vrijeme studija privuklo ga je područje fotogrametrije. I pored burnih političkih događaja tridesetih godina okončao je K. Rinner visokoškolske studije godine 1936. s odličnim uspjehom. Već nekoliko mjeseci poslje toga uslijedila je promocija u doktora tehničkih znanosti na Tehničkoj visokoj školi u Grazu na temelju njegove disertacije »Doprinosi bečkoj imaginarnoj projekciji«, podnesene Austrijskoj akademiji znanosti u Beču.

Budući su izgledi za zaposlenje u Austriji bili slabi odlazi K. Rinner u München i zapošljava se u tamošnjem Bavarskom uredu za izmjeru i to u odjelu za triangulaciju. Nakon samo cca 2 godine uspješnog terenskog rada na triangulaciji 1. i 4. reda povjerava mu se osnivanje odjela za fotogrametriju u istom uredu. Ali uskoro izbija drugi svjetski rat. U prvim poratnim godinama K. Rinner uspijeva dobiti posao u jednoj geodetskoj kancelariji u Grazu. U večernjim satima nalazi vremena za znanstveno uzdizanje, priprema se i uspijeva 1953. godine habilitirati na Tehničkoj visokoj školi u Grazu. Zatim kroz marljiv rad nastaje veći broj publikacija i predavanja u zemlji i inozemstvu, čime svraća na sebe pozornost stručnih krugova. I onda 1957. godine biva pozvan i postavljen za direktora danas vrlo poznatog Njemačkog geodetskog istraživačkog instituta (Deutsches Ieodätisches

Forschungsinstitut) u Münchenu, na kojoj poziciji ostaje do 1959. godine. Ovaj kratki vremenski period je — posebno zbog brojnih kontakata širom svijeta i stečenih novih spoznaja — vrlo značajan u njegovom putu do svjetski priznatog geodetskog znanstvenika.

Godine 1959. ispunjava se konačno velika želja K. Rinnera da znanosti doprinosi i kao visokoškolski nastavnik. Pozvan je najprije na Tehničku visoku školu u Beču, ali odmah potom postavljen za profesora na Tehničkoj visokoj školi u Grazu, glavnom gradu njegove rodne Štajerske (Steiermark). Njegove brojne inozemne veze pomažu mu da se intenzivno posveti istraživanjima u području fotogrametrije, a zatim satelitske geodezije, pa onda opažanja Zemljinih plimnih valova a jednako tako elektroničkom i elektro-optičkom mjerenju dužina, triangulaciji i dr. Kontakti sa svjetski značajnim institucijama se još proširuju, što se pokazuje osobito plodonosnim i za razvoj cjelokupne geodetske znanosti u Austriji. Profesor K. Rinner je otada član i funkcioner različitih internacionalnih udruženja i studijskih grupa iz područja geoznanosti, a u njima je njegov rad te doprinos veoma zapažen i uspješan.

Slavljenik je dosada objavio oko 160 znanstvenih publikacija i članaka, kao doista vidljiv rezultat njegove intenzivne i raznolike znanstvene djelatnosti. K. Rinner je svoju nastavnu djelatnost okrunio s nekoliko vrijednih udžbenika i izvrsnih stručnih knjiga. U svojevrsnoj »geodetskoj enciklopediji«, koja se sada objavljuje u SR Njemačkoj pod naslovom »Jordan (Eggert Kneissel): Handbuch der Vermessungskunde« K. Rinner je autor ili koautor svezaka III a (»Photogrammetrie«), IV/2 te VI (»Entfernungsmessung mit elektromagnetischen Wellen«, u nas poznat i u prijevodu na ruski jezik). Uz sve prednje treba spomenuti još i stotinjak predavanja, koje je profesor K. Rinner učinio u mnogim zemljama svijeta. On je u dva navrata (1971., i 1974. god.) održao 3 vrlo interesantna predavanja na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1. Iskustva sa mikrovalnim i laserskim mjerenjima dužina u austrijskoj mreži I reda, 2. Registracija Zemljinih plimnih valova u Schlossbergu/Graz, 3. O značaju Satelitske geodezije u određivanju oblika Zemlje), dok je na Geodetskom odseku Građevinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu 1972. godine predavao u četiri teme iz sfere inženjerske geodezije (1. Utvrđivanje opsega i značaja inženjerske geodezije, 2. Uopćenje postupka iskolčavanja prema Nalenz-Höfer-u, 3. Stanje i vizija u mjerenju dužina pomoću elektromagnetskih valova, 4. O fotogrametrijskim metodama u inženjerskoj geodeziji). Međutim, profesor Rinner je ostao i u stalnom kontaktu s geodetskom praksom, o čemu govori i brojka od 6600 planova odnosno ekspertiza kao i praktična provedba interesantnih inženjerskih radova na pr. iskolčenje 8 tunela u Alpama (od manjih dužina do čak 11 km).

Profesoru Rinneru su njegov plodni znanstveni rad i doprinos razvoju geodetske prakse donijeli mnoga priznanja i nagrade. U škol. godinama 1970/71. i 1971/72. bio je izabran za rektora Tehničke visoke škole u Grazu. U to vrijeme se uspješno provode neke reformske novine na tamošnjim studijskim usmjerenjima, uvode se tako na pr. tri izborne grupe predmeta u drugom dijelu studija geodezije, čime se nastava bolje prilagođava potrebama praktične geodetske djelatnosti. K. Rinner je bio i aktivni pobornik uvođenja (posebnog) postdiplomskog studija za geodetske stručnjake iz prakse, da bi se oni permanentno upoznavali s važnijim novostima iz područja instrumentalne i kompjutorske tehnike. Godine 1973. je profesor Rinner izabran za predsjednika Društva za njegovanje znanstvenih veza s SFR Jugoslavijom na štajerskim visokim školama, a 1974. proglašen ja počasnog doktora na Tehničkoj školi u Darmstadt, te izabran za korespondirajućeg člana Austrijske akademije znanosti u Beču. Osim navedenih funkcija prof. Rinner je još od 1969. godine predsjednik po IAG-i osnovane »Special Study Group 1/26« (Povezivanje terestričke triangulacije sa satelitskom triangulacijom) te od 1972. predsjednik IAG-ine komisije »Education in Geodesy«, a član je raznih studijskih grupa i komisija u okviru Internacionalne geodetske asocijacije, Internacionalnog fotogrametrijskog udruženja itd.

I pored ovih brojnih obaveza on se sa svojom velikom radnom energijom i upornošću baš u posljednjih nekoliko godina još intenzivnije posvećuje ranije započetim i novim znanstveno-istraživačkim projektima, pa tako na pr. razvija i usavršava uzornu testmrežu »Steiermark« uz elektronsko i elektro-optičko mjerenje dužina, osniva i upotpunjuje Stanicu za opažanje plimnih valova (disanja) Zemljine kore — Schlossberg/Graz, kao i Stanicu za opažanje gibanja umjetnih Zemljinih satelita, koja je sada smještena u novu zgradu te služi ujedno za astronomska

opažanja, zatim za istraživanja tehnike prijenosa signala te prostiranja elektromagnetskih valova. Osim toga on veoma aktivno sudjeluje u nekoliko internacionalnih znanstveno-istraživačkih pothvata.

Neka bude dopušteno ovom prilikom istaći i višekratno izraženo uvjerenje prof. Rinnera da postoje uvjeti i potrebe za tješnjom suradnjom između austrijskih i jugoslavenskih institucija iz sfere geodetske znanosti i prakse. On je piscu ovih redaka u ljeto ove godine (za vrijeme održavanja Simpozija o satelitskoj geodeziji u Budimpešti) izrazio spremnost da doprinese ostvarenju toga cilja u okviru postojećih mogućnosti. Sigurno je da i s naše strane postoji želja za intenziviranjem ove suradnje i produbljavanju prijateljskih odnosa.

Poželimo profesoru Rinneru dobro zdravlje i još mnogo uspjeha i veselja u njegovom plodonosnom radu. Na koncu i iskrene želje za njegovu osobnu sreću.

K. Čolić

SKUPŠTINA SAVEZA GIG-a JUGOSLAVIJE

U povodu 25. godišnjice Saveza i 30-god. Geodetskog lista u Zagrebu je održana 18. novembra 1977. jubilarna Skupština Saveza GIG-a Jugoslavije, kojom prilikom se proslavila 25-godišnjica osnivanja Saveza. Istodobno proslavljena je i 30-godišnjica neprekidnog izlaza Geodetskog lista kao stručnog glasila Saveza GIG-a Jugoslavije.

Skupštinu je otvorio predsjednik SGIG-a *Ivan Buder dipl. inž.* Skupštini su prisustvovali slijedeći ugledni gosti predstavnici društveno-političkih organizacija: *Stanko Manestar dipl. inž.* član Izvršnog Vijeća Sabora SRH, republički sekretar za urbanizam i građevinarstvo, predsjednik Saveza GITH-e; *prof. dr Dime Lazarov* predsjednik SITJ-e, *Ljerka Begić* potpredsjednik Republičke konferencije SSRNH; *Marijan Sket dipl. inž.* potpredsjednik Izvršnog vijeća skupštine Zagreb; *Vječeslav Radauš dipl. inž.* predsjednik SITH-e; *Vladimir Cavić* sekretar odbora stalne konferencije gradova Jugoslavije; *dr Mitja Grašić pukovnik JNA* izaslanik VGI-a; *Mr. Božidar Javorović* direktor republičkog ONO i DSE; *Pavle Bradarić dipl. inž.* tajnik Republičkog SIZ-a III za znanstveni rad, te predstavnici fakulteta i škola, direktori republičkih i pokrajinskih Uprava, kao i geodetskih organizacija udruženog rada, predstavnici štampe, radija i televizije.

Sl. 1 Pogled na učesnike Skupštine. U prvom planu gosti Skupštine

U ime organizacionog odbora učesnike je pozdravio predsjednik odbora Roko Škegro dipl. inž. Nakon što je pozdravio delegate i goste, zahvalio se svima koji su svojim prisustvom doprinijeli da ova proslava bude što dostojnije obilježena. Izrazivši zadovoljstvo na odazivu uglednih gostiju drug Škegro je među ostalim rekao:

Drugarice i drugovi, cijenjeni gosti!

Predsjedništvo Saveza je dogovorno odlučilo da se ova svečana sjednica održi u Zagrebu. Razlozi za to su višestruki. Bila nam je želja da se na taj način i mi pridružimo proslavi kojom je u našoj cijeloj zemlji obilježena ova godina, a koja je veoma usko vezana za grad Zagreb i SR Hrvatsku — proslavi 85-tog rođendana druga Tita, 40-godišnjice dolaska druga Tita na čelo KPJ i 40-godišnjice od osnivanja KP Hrvatske. Potrebno je dodati da je početak djelovanja našeg Saveza GIGJ vezan

za ovaj grad, jer je u njemu prije 25 godina održana osnivačka skupština i I Kongres našeg Saveza, a isto tako u ovom je gradu počeo izlaziti pred 30 godina »Geodetski list«. Mi delegati i drugi učesnici iz SR Hrvatske, izražavamo svoju radost i smatramo posebnim priznanjem što nam je povjerena organizacija ove proslave.

Dvadeset i pet godina djelovanja našeg Saveza podsjeća mnoge, ovdje prisutne, na početke našeg organiziranja i povezivanja. Savez geodetskih inženjera i geometara osnovan je kao društveno stručna organizacija sa ciljem da okupi sve radnike koji rade na geodetskim poslovima u svrhu zajedničkog razmatranja i unapređenja znanstvene i stručne problematike, razmatranja uvjeta rada, povezivanja nauke i prakse i zbližavanja radnih ljudi u ostvarivanju načela bratstva i jedinstva svih naroda i narodnosti Jugoslavije, te razvoju samoupravnih socijalističkih odnosa. Osvrnemo li se na proteklih dvadeset pet godina našeg djelovanja vidjeti ćemo, da smo mnogo od onoga što smo željeli ostvarili iako pred nama stoji otvoreni put daljnjih napora, jer nikada nije dovoljno ono što smo učinili i nikada ne možemo biti u potpunosti zadovoljni i misliti da nešto ne bi moglo biti bolje.

Uspjeli smo u Savezu okupiti veliki broj stručnjaka koji u cijeloj zemlji rade na geodetskim poslovima počam od onih koji rade na poslovima katastra, i premjera zemljišta, inženjerskoj geodeziji, u geodetskim organizacijama, u poljoprivrednim kombinatima, u vodoprivrednim, građevinskim, komunalnim i drugim radnim organizacijama, te u organizacijama narodne obrane, institutima, univerzitetima i drugim organizacijama širom Jugoslavije.

Zajednički razmatramo naše probleme i dogovaramo se što je potrebno učiniti zajedničkim naporima da se unaprijedi geodetska struka, da unaprijedimo naš rad i da što više koristimo — svaki na svom radnom mjestu — u ostvarivanju ciljeva naše socijalističke zajednice. U okviru našeg Saveza obavljamo razmjenu stručnih materijala i podataka između svih republika i pokrajina i na taj način prenosimo iskustva, ali i međusobno povezujemo radne ljude i učvršćujemo ih u osjećaju povezanosti i pripadnosti zajedničkoj socijalističkoj domovini.

Značajna je naša aktivnost na povezivanju dnevne prakse s naukom i na prenošenju suvremenih naučnih dostignuća. U osviru toga spada povezivanje sa institutima i univerzitetima i pojedinim naučnim radnicima, održavanje savjetovanja, a naročito publicistička i izdavačka djelatnost. Spomenimo da »Geodetski list« izlazi već 30 godina — bez prekida — i da je u planu Saveza svake godine izdavanje odgovarajućih stručnih publikacija. Geodetski list razmjenjuje se sa preko 40 naučnih i stručnih publikacija iz cijelog svijeta. Potrebno je naglasiti da u tome imamo podršku naučnih radnika i institucija koje se bave problemima naše struke.

Poseban je napor Saveza na ostvarivanju ciljeva općenarodne obrane i društvene samozaštite radi jačanja obrambene moći naše zemlje. Mnogi od nas u dnevnim poslovima neposredno sudjeluju u izvršavanju takvih zadataka, a Savez okuplja i stručne radnike koji u okviru narodne obrane neposredno obavljaju takve poslove. Suradnja sa Jugoslavenskom narodnom armijom primjer je takvog zajedništva.

Savez je povezan i s nizom stručnih geodetskih društava iz drugih zemalja, s kojima aktivno suraduje, vrši odgovarajuću razmjenu, a na našim kongresima i savjetovanjima česti su gosti iz tih društava, ne samo kao slušaoci već i kao nosioci stručnih referata.

Danas, na ovoj svečanoj sjednici bit će podijeljena priznanja zaslužnim članovima Saveza. Dopustite mi da izrazim svoju zahvalnost svim članovima koji su doprinjeli ispunjenju ciljeva ovog Saveza i koji su u tome najaktivnije učestvovali. Ovo priznanje će — smatram — biti podstrek za njihov daljnji aktivni rad.

Na kraju svog pozdravnog govora drug Škegro je zaželio svima da se ugodno osjećaju u ovoj sredini, a mladim delegatima da s još većim uspjesima i rezultatima proslave pedeset godišnjicu Saveza.

Nakon ovog pozdravnog govora uslijedile su pozdravne adrese gostiju.

Na Skupštini podnesena su dva referata — *Buder*: Dvadeset pet godina postojanja i rada Saveza GIG Jugoslavije i *Janković*: U povodu proslave 30-godišnjice Geodetskog lista. Ovi referati kao i prigodni članci objavljeni su u posebnom broju 10/1977. Geodetskog lista, koji je posvećen obima jubilejima. Sa Skupštine upućen je pozdravni telegram Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu.

Na završetku predsjednik Saveza podijelio je priznanja, u obliku jubilarnih plaketa i povelja, počasnim i zaslužnim članovima Saveza.

Predsjednik Saveza *Ivan Buder* upriličio je nakon završetka Skupštine primanje za delegate i goste u prostorijama Direkcije za Savu, u kojoj se Skupština održala. Istog dana poslije podne glavni urednik Geodetskog lista *prof. Janković* priredio je primanje za uzvanike u Vijećnici AGG fakulteta. Tom prilikom predsjednik Saveza *Ivan Buder* uručio mu je jubilarnu spomen plaketu kao priznanje Geodetskom listu na njegovom udjelu u naučnom i stručnom uzdizanju geodetskih stručnjaka.

KONFERENCIJA SAVEZA GIGJ-a

Konferencija Saveza GIGJ-e održana je 19. XI u prostorijama Direkcije za Savu. Na ovoj konferenciji učestvovali su delegati republičkih i pokrajinskih Saveza. Međutim učestvovao je kao gost i Republički sekretar za Vodoprivredu dr *Josip Zmaić*, koji zbog spriječenosti nije mogao učestvovati u radu Skupštine. On je uzeo veoma vidnog učešća u diskusiji, pri čemu je istaknuo veoma važnu ulogu geodeta na unapređenju poljoprivredne proizvodnje uređenjem poljoprivrednog zemljišta putem komasacije. Po njegovom mišljenju komasacija pored tehničkih problema može se u sadašnjoj fazi našeg razvoja tretirati i kao politički problem.

Na ovoj konferenciji razmotrena je aktivnost Saveza u proteklom mandatnom periodu, usvojen je novi Statut Saveza i usvojeni su zaključci o narednim zadacima,¹ a također je izabrano novo predsjedništvo Saveza u slijedećem sastavu:

Predsjednik SGIGJ-a Jugoslavije *Roko Škegro* dipl. inž., prvi Potpredsjednik *Petar Sivić* dipl. inž., drugi potpredsjednik *Nikola Rajević* geom. Članovi predsjedništva: *Božidar Milišić* dipl. inž., *Slavko Poleksić* inž., *Srećko Radetić* geodet, prof. dr *Dime Lazarov*, *Kostadin Hadžikocev* dipl. inž., *Boris Kren* dipl. inž., *Mr Boris Paunovski*, *Milorad Mijin* dipl. inž., *Zoltan Tipold* dipl. inž.

Sl. 2 Dosadašnji predsjednik Saveza GIGJ-e čestita novom predsjedniku na izboru

Istog dana održana je prva sjednica novog Predsjedništva, na kojoj je izabran i konstituiran izvršni odbor Saveza GIGJ-e u slijedećem sastavu: *Milorad Mijin* dipl. inž. predsjednik, *Ranko Zuber* dipl. inž. potpredsjednik, *Mr Dušan Joksić* sekretar

¹ Iz tehničkih razloga nisu se u ovom broju mogli objaviti zaključci konferencije. Objavit će se u slijedećem broju Geodetskog lista.

za organizaciona pitanja, Prvoslav Jovanović dipl. inž. sekretar za međunarodne veze, Ružica Benedetić dipl. inž. sekretar za financijske poslove, te članovi izvršnog odbora: Ranko Cetković inž., Ilija Sarapa dipl. inž., Ace Šešev inž., Jože Avbej dipl. inž., Nedeljko Cović dipl. inž., Milan Pantelić dipl. inž., Ivan Buder dipl. inž. predsjednik nadzornog odbora.

Predsjednik Roko Škegro čestitao je izabranim članovima izvršnog odbora na njihovom izboru i zaželio mnogo uspjeha u radu. Predsjednik izvršnog odbora Mijin zahvalio se na izboru i ukazanom povjerenju i obećao da će se zajedno s ostalim kolegama truditi da ovu povjerenje opravdaju.

Na ovoj sjednici data su odgovarajuća zaduženja potpredsjednicima, prvom — organizaciju stručnih savjetovanja i drugih manifestacija; drugom — organizaciona pitanja Saveza. Slijedeća sjednica predsjedništva održat će se 1978. u Prištini prigodom savjetovanja o Komasciji.

PREDSJEDNIK SAVEZA GIGJ-e ROKO ŠKEGRO

Roko Škegro rodio se 15. VIII u Prološcu, općina Imotski. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, srednju tehničku školu hidrosmjera 1953. u Zagrebu, a na geodetskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1961.

Nakon završene srednje škole zaposlio se u poduzeću Hidrotehna na hidrotehničkim radovima. Po završetku studija radi na poslovima regulacija vodotoka i hidrotehničkim melioracijama. Bio je direktor vodne zajednice Nova Gradiška, a u Direkciji za Savu zaposlen je od 1963. godine.

Roko Škegro je veoma aktivan društveno-politički radnik počam od studentskih dana. Član je SKJ od 1957. godine. U Direkciji za Savu bio je rukovodilac odjela za melioracije i razvojnog planskog sektora; danas je tajnik samoupravne interesne zajednice za vodoprivredu na vodnom području rnjeke Save u SRH. U Direkciji za Savu biran je na raznim samoupravnim funkcijama, bio je predsjednik pododbora sindikata vodoprivrednih radnika SRH, a od 1972. izabran je za člana republičkog odbora.

Škegrova aktivnost u stručnim društvima je svima dobro poznata kao veoma obimna i efikasna. Obavljao je razne dužnosti u Savezu GIGH-e i Jugoslavije. Za njegovu aktivnost kao društveno-političkog radnika dobio je mnoga priznanja kako od stručnih organizacija, tako i odlikovanja u vidu medalja i plaketa u povodu 25-god. oslobođenja Zagreba, spomen priznanja u povodu 25-godišnjice samoupravljanja i plakete za 30-godišnjicu oslobođenja. Odlikovan je medaljom rada.

U novom zaduženju predsjednika Saveza GIGJ-e želimo mu mnogo uspjeha.

M. J.

PROGRAM MEĐUNARODNIH AKTIVNOSTI SGIGJ U 1978. GOD.

U okviru programa međunarodne aktivnosti SGIGJ u 1978. godini, koji treba da se predloži Predsedništvu, osnovna orijentacija u radu treba da se zasniva:

- na pristupanju i prihvatanju društvenog dogovora o koordinaciji međunarodne saradnje društvenih organizacija;
- na realizaciji ugovora o bilateralnoj saradnji sa stručnim organizacijama sa kojima imamo zaključene ugovore;
- na utvrđivanju oblika i obima saradnje sa drugim nacionalnim organizacijama i na zaključivanju i obnavljanju ugovora o bilateralnoj saradnji;

— na organizovanom učešću u radu međunarodnih organizacija u koje je učlanjen naš Savez;

— na pripremi i organizaciji međunarodnih sastanaka i konferencija čiju je organizaciju preuzeo naš Savez i na pripremi i realizaciji programa za inostrane učesnike na našim manifestacijama sa međunarodnim učešćem;

— na utvrđivanju programa i mera za proširenje međunarodne saradnje posebno sa nesvrstanim zemljama i zemljama u razvoju;

— na organizovanom učešću, na nacionalnim stručnim i međunarodnim stručnim i organizacionim konferencijama i manifestacijama.

Iz okvira ovog Programa Izvršni odbor Predsedništva na osnovu najavljenih nacionalnih stručnih konferencija i međunarodnih manifestacija treba da utvrdi i sastavi predlog za učešće predstavnika i delegata Saveza na ovim manifestacijama, koji bi se razmotrio na narednoj sednici Predsedništva. Pri utvrđivanju ovog predloga treba da se primene principi o ravnomernoj zastupljenosti republičkih i pokrajinskih organizacija u učešću na inostranim stručnim konferencijama. Pored ovog Izvršni odbor treba da predloži sastanke i manifestacije međunarodnih organizacija na kojima treba da uzmu učešća delegati Saveza vodeći računa, pored ostalog, i o materijalnim i finansijskim mogućnostima Saveza.

Pregled najavljenih stručnih konferencija i društvenih manifestacija u 1978. godini

BUGARSKA:

1. Konferencija »Prilog inženjerske geodezije za povećanje kvaliteta i efikasnosti građevinarstva — I kvartal
2. Konferencija »Produbljanje i raširivanje primene automatske obrade informacija sa aerofotosnimanja za izradu planova i karata — II kvartal
3. Nacionalna konferencija o turističkoj kartografiji — IV kvart.

ČEHOSLOVAČKA:

1. »Specijalni geodetski dani« — septembar 1978.

POLJSKA:

1. Pitanja ekonomičnosti organizacije i upravljanja u geodeziji — IV kvartal
2. Geodezija u morskome gazdovanju — IV kvartal
3. Premer za seoska gazdinstva — IV kvartal.

NJEMAČKA DEMOKRATSKA REPUBLIKA:

1. IV godišnja konferencija Udruženja geodeta, fotogrametara i kartografa DDR — oktobar 1978.
2. »Naučna organizacija rada u kartografiji — razmena mišljenja« — novembra 1978.

SSSR:

1. Svesavezna naučno-tehnička konferencija o tematskoj kartografiji — I kvartal.

MAĐARSKA:

1. Organizacija geodetskih radova — II kvartal
2. Aktuelna pitanja kartografije — IV kvartal.

*Međunarodne konferencije i sastanci na kojima će učestvovati delegati SGIG
Jugoslavije*

Na konferencijama i manifestacijama koje se organizuju u okviru međunarodnih geodetskih organizacija a koja se odnose na stručna pitanja iz oblasti i delokruga rada pojedinih komisija, s obzirom na finansijsko stanje Savez neće moći da šalje svoje predstavnike i delegate. Za najavljene konferencije i sastanke SGIGJ, kao i do sada, će sve prispele informacije i cirkulare da šalje geodetskim ustanovama i organizacijama koje mogu imati interesa da na ovim skupovima upute svoje predstavnike.

Od sastanaka i konferencija na kojima će se razmatrati organizaciona pitanja, smatramo da bi predstavnici i delegati SGIGJ trebalo da učestvuju:

1. Na sjednici Stalnog komiteta FIG, koji se održava jula 1978. godine u Parizu. Ovom sednicom obeležava se i stogodišnjica — jubilej rada i delatnosti — F.I.G. (Međunarodne federacije geometara). Za sednicu Stalnog komiteta FIG Zajednica nauka obezbedila je iznos od 8.500.— dinara na ime kotizacije i dela troškova za jednog delegata SGIGJ. Geodetske društvene organizacije Jugoslavije ove godine obeležavaju skoro pola veka rada i aktivnosti u ovoj organizaciji, pa bi za ovu sednicu trebalo pripremiti prigodan izveštaj o radu i delatnosti geodeta Jugoslavije u Međunarodnoj federaciji geometara.

2. IX međunarodna kartografska konferencija, će se održati 26. jula do 2. avgusta 1978. godine u Merilendu USA. Mada čisto stručna konferencija nije isključeno da se na ovoj konferenciji ne pokrenu i mnogobrojna organizaciona pitanja. Zato je potrebno da se učesnicima iz Jugoslavije (dr M. Peterca i drugi) koji će učestvovati na ovoj konferenciji, o trošku svojih radnih organizacija, daju potrebna ovlašćenja da mogu zastupati i istupati u ime SGIGJ, pošto iz finansijskih razloga Savez neće moći da uputi posebnog delegata.

Pored ovog predstavnici SGIGJ će učestvovati i na sastancima koji se 1978. godine održavaju u Jugoslaviji.

*Pregled međunarodnih sastanaka koji se 1978. godine organizuju u Jugoslaviji
i stručnih savetovanja sa međunarodnim učešćem*

1. Simpozijum o primeni fotogrametrije u arhitekturi — u okviru CIP-a, koji se održava u Šibeniku, 9—15. oktobra 1978. godine. Simpozijum se održava u organizaciji SGIGJ, koji je imenovao svoje predstavnike u Organizacioni odbor. U toku su pripreme na utvrđivanju programa, uslova i načina finansiranja ovog sastanka.

2. Sastanak Grupe D — VI komisije FIG o katastru podzemnih uređaja i vodova — III kvartal. Za organizovanje ovog sastanka Predsedništvo SGIGJ je imenovalo organizacioni odbor, a predstoji da se utvrdi mesto, pripremi program, uslovi za učešće i konstrukcija finansiranja sastanka.

3. Savetovanje o komasaciji zemljišta — održava se 17—19. maja 1978. godine u Prištini. Na Savetovanju se očekuje učešće po 2 delegata iz 6 zemalja u okviru bilateralne saradnje.

4. Savetovanje o katastru zemljišta i evidencijama — IV kvartal — u organizaciji Saveza geodeta Slovenije — Na Savetovanju se očekuje učešće po 2 delegata iz 6 zemalja u okviru bilateralne saradnje.

OSVRT NA SIMPOZIJ »SATELITSKA GEODEZIJA«

Savez geodeta Poljske i Institut geofizike — Zavod planetarne geodezije (satelitske geodezije) organizirali su naučno-tehničku konferenciju (simpozij) na temu »Satelitska geodezija«, koji je održan u Poznanju od 5. do 7. oktobra 1976. godine. U radu Simpozija uglavnom su učestvovali kolege iz Poljske, ali bilo je učesnika iz drugih zemalja, kao prof. I. D. Zongolovič (SSSR), Mr. G. Rejnov (Bugarska), dipl. ing. prof. V. Petković, doc. dr M. Solarić i I. Buder (predsjednik SGIGJ — Jugoslavija).

Simpozij je bio vrlo dobro organizovan, a na njemu je podneto 15 referata, čije kratke sadržaje, makar i sa zakašnjenjem, ovdje prikazujemo, jer nisu ni malo izgubili na značenju.

Dr hab. Janusz Zielinski
Instytut Geofizyki PAN
Zakład Geodezji Planetarnej

Deset godina rada Zavoda za planetarnu geodeziju Poljske akademije nauka — Pan;

Zavod za planetarnu geodeziju u toku deset godina postao je (osnovna) organizacija sa značajnim dostignućima na polju ove nauke u zemlji i van nje.

Radovi se provode u odeljenjima: satelitska geodezija, ispitivanje rotacije Zemlje, ispitivanje pomeranja zemljine kore. Opservacije se izvode na Glavnoj opservatoriji u Borovcu, a teoretsko-računski radovi koncentrisani su u odeljku Zavoda u Varšavi. Sprovodi se aktivna međunarodna saradnja. U prvom redu to se odnosi na socijalističke zemlje u okviru »INTERKOSMOSA« ali su, takođe, razvijeni kontakti sa francuskim centrom za ispitivanje kosmosa (CNES), sa Smitsonovom opservatorijom za astrofiziku (SAD), sa Tehničkim univerzitetom u Gracu (Austrija) i Politehnikom u Darmštatu (SR Nemačka).

Za potrebe institucija u zemlji daje podatke za oblast rudarstva (rudnik Lubin), geodetske gravimetrije (Instituta za geodeziju i kartografiju i topografiju, Upravi Poljske armije te za precizni nivelman (Državno preduzeće za geodeziju i kartografiju). Dalji razvoj povezan je sa modernizacijom aparature za opservaciju i proširenjem istraživačke tematike.

Prof. Włodzimirz Baran
Akademia Polnieza-Techniezna
w. Obsztynie

Geometrijske metode satelitske geodezije

U članku s govori o osnovnim postavkama teoretskog iskorišćavanja opažanja veštačkih satelita Zemlje, radi određivanja položaja tačke na površini Zemlje. Prikazane su metode opservacije, primenom metoda koordinatnih sistema i predstavljanja osnovnih matematičkih zavisnosti satelitske triangulacije. U vezi s tim razmatrane su i nek konstrukcije satelitske triangulacije i trilateracije.

Prema karakteristikama pojedinih metoda izravnjanja satelitske triangulacije i trilateracije predstavljeni su pojedini eksperimentalni radovi, od kojih neki od njih predstavljaju poduhvat organiziran u okviru višestrane saradnje među akademijama nauka socijalističkih zemalja.

Mgr. inż. Jan Krynski
Zakład Geodezji Planetarnej
Instytutu Gofizyki PAN

Dinamičke metode u satelitskoj geodeziji

U delu su prikazane dinamičke metode kao i njihova osnovna primena u satelitskoj geodeziji: sračunavanje koordinata stanica na površini Zemlje, određivanje gravitacionog polja Zemlje, sračunavanje parametara metodom osmatranja pro-

mene veličine ekvatora i istraživanje pokreta pola. Kao ilustracije tačnosti dinamičke metode navode se odabrani primeri brojnih, do sada određenih koordinata satelitskih stanica, koeficijenti zonalnih harmonika i koeficijenata tesimalnih harmonika (sfernih funkcija) potencijalnog polja privlačne sile Zemlje, a takođe i i srednje promene radiusa ekvatora Zemlje. Iznete su, takođe, najnovije koncepcije primene veštačkih zemaljskih satelita u geodeziji.

Mgr. Stanislaw Schillak
Instytut Geofizyki PAN
Astronomiezne Obserwatorium
w. Borowcu

Primena lasera u opažanju veštačkih zemaljskih satelita i meseca

U radu su predstavljeni izgrađeni i konstruirani laserski daljinomjeri namenjeni za merenja udaljenosti do VSZ i Meseca. Spomenute su takođe delajuće laserske stanice kao i one koje su u izgradnji s podacima o njihovim osnovnim parametrima (amerikanske - SAO i GSFC, francuska CVES i sistem socijalističkih zemalja — INTERKOSMOS). Tačnost delujućih satelitskih i mesečevih laserskih stanica iznosi iznosi od 3—100 cm, a novoprojektovani laserski uređaji povećaću tačnost do 1 cm.

Doc. dr. inž. Janusz Sledzinski
Instytut Geodezji Wyzszej
i Astronomii Geodezyjnej
Politechniki Warszawskiej

Korišćenje satelitskih sistema na principu doplerovog efekta za određivanje koordinata geodetskih tačaka

Referat obrađuje primenu načela Doplerovog efekta radi određivanja položaja geodetskih tačaka. Spomenute su tri Doplerove tehnike: tehnika integriranih Doplerovih pomaka, tehnika trenutnih Doplerovih pomaka i tehnika stalnih integriranih Doplerovih pomaka.

Pomenuti su principi rada svetskog navigacijskog geodetskog sistema »TRAN-SIT« kojim je moguće odrediti pozicije stanica sistemom Dopler, a proanalizirani su i glavni izvori pogrešaka doplerovsko-satelitske tehnike. Skrenuta je pažnja na visoku ekonomičnost, punu automatizaciju procesa opažanja i računanja.

Dr Jan Latka
Poljska Akademia Nauka

Primena satelitske gradiometrije u dinamičkoj geodeziji

Opisane su osnove drugih izvedenih merenja potencijala Zemlje pomoću satelitske gradiometrije (gradiometri ugrađeni u satelite). Date su matematičke osnove i primeri primene.

Dr Jan Latka
Poljska Akademia Nauka

Nova tehnika satelitske geodezije

Govori se o novoj tehnici rada primenjene poslednjih godina. To su: interferometrija velikih baza, satelitska altimetrija, i opažanja između satelita. Date su osnovne karakteristike tačnosti i primeri primene.

Dr inž. Władysław Goral
Instytut Geodezji Górniczej i
Pozemskiej AGH — Kraków

Modeli gustoće gornjih slojeva zemljine atmosfere i njihovo značenje u satelitskoj geodeziji

Razmatrana je problematika strukture gornjih slojeva zemljine atmosfere sa aspekta interesa satelitske geodezije i opažanja satelita, na primerima modela Jacchia 1971. i modela obrađenog od Prof. Eliasberga.

Govori se i o karakteru aerodinamičkih sila izazvanih kretanjem satelita u gornjim slojevima atmosfere i o njihovom uticaju na evoluciju orbitalnih elemenata.

Dr inž. Stanisław Oszczak
Stacja Obserwacji SSZ Nr. 1151
w Olsztynie

Astronomski problemi opažanja veštačkih zemljinih satelita radi ispitivanja atmosfere

U radu se opisuje instrumentalna oprema i metode opservacije satelita na satelitskoj stanici br. 1511 u Olštínu. Ona deluje pri katedri geodezije na Poljoprivredno-tehničkoj akademiji. Ti radovi se vrše u okviru programa »INTERKOSMOS« pod nazivom ATMOSFERA. U opremu ulaze kodovni instrument sa elektronskim uređajem, elektronski hronograf sa perforiranom trakom, bušać kartica, prijemnik časovnih signala i teleprinter.

Opservacije satelita se vrše u skladu sa postojećim instrumentima a tačnost određivanja pozicija satelita je u skladu sa sistematskim greškama instrumenata. Te greške se mogu odrediti na osnovu opservacija zvezda. Opisan je način kako identifikacije opažanih zvezda tako i metod određivanja sistematskih grešaka instrumenata. Redukcije opažanja vrše se na automatskim računarima.

Ugrađeni uređaji omogućavaju stalno praćenje promena elemenata satelitskih orbita, sračunavanje ažurnih satelitskih efemerida i dostavljanje podataka pomoću teleksa drugim zainteresovanim stanicama.

Dr inž. Wiktor Grygorenko
Uniwersytet Warszawski

Problematika opšte kartografije u zadnjoj četvrtini 20. veka

Predviđajući razvoj opšte kartografije u toku poslednje četvrtine ovog veka autor ukazuje na dve premise: 1) Na pojedina istraživanja teoretskih postavki savremene kartografije, te načina izrade i redakcije karata, 2) na propozicije ukazivanja privredi, nauci i tehnici dosadašnjih kartografskih metoda prikaza i izučavanja zemljišnih pojava a takođe i na organizaciju prikupljanja i izmene kartografskih informacija.

U pravcu razvoja kartografije u budućnosti, kako nauke tako i praktične delatnosti, biće odlučujuće (po mišljenju autora) glavne potrebe interdisciplinarnog karaktera, međuresorne, a pojaviće se i potrebe međunarodne saradnje. Iz tog proizlazi potreba kartografskih istraživanja niza problema naučnih, tehničkih i organizacijskih, a među kojima: izrada univerzalnog sistema podele karata, standardizacija načina prezentacije opšte — geografskih pojava na kartama, teritorijalna podela kartografskih informacija na našoj planeti, metodi dobijanja, pohranjivanja i izmene kartografskih informacija u okviru države i u međunarodnim razmerama.

Ti zadaci ukazuju na potrebu proširivanja izučavanja formalnologičnih postavki teorije kartografije, uzimanje u obzir istraživanje analiza pojava kvalitativnih i kvantitativnih svojstava znakova, kao i potrebe mehanizacije i kompjuterizacije naučnih i tehnoloških radova u kartografiji.

U okviru tehnologije posebno treba uzeti u obzir pripadajuće metode dobijanja informacija (satelitski kartografski sistem, merenje pomoću samostalnih elektronsko-inercijalnih navigacijskih pribora), a takođe i metode oblikovanja i reprodukcije karata.

Izvori pogreška pozicija broda određenih pomoću navigacijskih sistema

Navigacija je postala komplikovanija uvođenjem integriranih sistema koji sadrže u sebi sistem Doplera, žirokompasa i podatke dobijene pomoću satelita obrađene u računskim mašinama.

Referat obrađuje sledeća pitanja:

- koordinatne pomake između satelitskih i lokalnih sistema
- analiza grešaka žirokompasa, Doplerovog uređaja i satelitskog dela u integriranom navigacijskom sistemu.
- tačnost koja se očekuje da bude postignuta na ovaj način (± 15 m).

Očto je da još nema dovoljno podataka koji bi definisali tačnosti integralnih sistema. Tačnost je funkcija vrste sistema, lokalnih uslova operacije, tačnosti kalibracije i pažljivosti u radu.

Dr Andrzej Ciolkosz
Instytut Geodezji i kartografii

Principi i metode dobijanja informacija pomoću satelitskih snimaka

Satelitsko fotografisanje, čiji razvoj datira sa 1957. godinom, obogaćuje sistematsko opažanje objekata, pojava i procesa na površini Zemlje. Veoma veliki broj informacija dobijenih u vreme letova sa pilotima ili automatskih letilica još više je porastao slanjem u orbitu 1972. godine prvoga civilnog satelita namenjenog za istraživanje prirodnih bogatstava naše planete. Ti sateliti tzv. »Landsat« dostave za 18 dana snimke površine zemlje, predstavljenih u nekoliko spektara.

Priljubljeni snimci mogu se interpretirati na više načina: elektronski, optički i fotografski. U svakom od njih primenjuju se sredstva koja omogućuju dobijanje najvećeg broja informacija razlikovanjem nijansi tonova prikazanih objekata. Te razlike su zavisne od reakcije pojedinih objekata na razne dužine elektromagnetskih talasa. Karakteristična crta svih tih metoda je potreba istraživanja zavisnosti u postanku slike i razlaganju boje koja bi olakšala proces interpretacije.

Mgr. inž. Stanislaw Wojcik
Akademia Sztabu generaluego

Fotografske i slikovne aparature primenjene u kozmičkoj kartografiji

Razvoj fotografske i slikovne tehnike kao i metode obrade snimaka izmenili su tradicionalne pojmove o merenju na njima. Uopšteno se može zaključiti da se svaka slika ili kosmički snimak, nezavisno od njegovih geometrijskih osobina i načina prikaza informacija o terenu, može koristiti u kartografske svrhe. Stupanj njegovog korišćenja i tačnost dobijenih rezultata zavisi od stupnja poznavanja geometrije slike, geometrijskih grešaka usled prijema i transmisije podataka, kao i od dovoljnog posedovanja savremenih fotografskih ili drugih uređaja.

Polazeći od gore iznetog, fotografske i slikovne aparature, prema nizu odlika razvrstane su u četiri grupe: fotografske aparature, infracrvene, televizijske i mikrovalne. Prilaže se šematski prikaz pojedinih tipova aparatura i šematska klasifikacija kosmičkih snimaka.

Prof. Hieronim Hurnik
Uniwersytet w Poznaniu

Fotografsko određivanje položaja veštačkih zemljinih satelita

Zadatak fotografskog određivanja pozicija veštačkih zemljinih satelita s greškom ± 5 Mm i ± 1 ms (što odgovara greški položaja satelita od ± 20 m) zahteva primenu odgovarajućih parametara instrumenata i postupaka. Radi toga treba znati i uticaj

momenta ekspozicije, refrakcije kataloga i registracije vremena. Redom su spomenute serijske kamere Baker-Nunn, AFU-75, Hewitt'a, BC-1 i domaće kamere. U predstavnike uređaja za merenje spomenut je Zeiss-ov Asco-Rekord kao najpopularniji u Poljskoj. Spomenuti su takođe principi određivanja astronomske redukcije, te merenja obaveznih elemenata refrakcije i aberacije.

I. D. ŽONGOLOVIČ

Profesor na Lenjingradskom univerzitetu i
zamenik direktora Astronomskog instituta

Kompleksno iskorišćavanje interferometara sa dugom bazom kod sistematskog određivanja nekih parametara astrometrije i geodinamike

U referatu se ukazuje na mogućnost povećanja tačnosti određivanja niza parametara u astrometriji i geodinamici upotrebom triju interferometrijskih stanica koje čine jedan trokut, a čije su strane veoma dugačke (oko 6.000 km).

Rezultati mogu poslužiti kao osnova za organizaciju odgovarajućih službi praćenja izmena ovih parametara. Članak ima, za sada, teoretski karakter, ali postoji mogućnost realizacije ideja.

* * *

U okviru rada Simpozija bila je organizirana posjeta Opservatoriju Instituta geofizike Poljske akademije nauka u Borowcu i biblioteci Kornickiej Poljske akademije nauka. Nama je posebno bilo interesantno što smo se mogli vrlo detaljno upoznati s velikim mogućnostima opažanja veštačkih Zemljinih satelita, kao i kameru SBG (Carl Zeiss Jena) za snimanje položaja tih satelita. Istovremeno smo se osvedočili da njihova zajednica odvaja vrlo velika sredstva, ali da su i postignuti veliki rezultati u tom novom području geodezije, čak u svetskim razmerima.

Boravak u Poljskoj iskoristili smo i za razgovore o proširenju društveno-stručne i naučne saradnje, između geodeta naših zemalja, a kolege su nas primili vrlo gostoljubivo i ukazali nam za vreme čitavog našeg boravka u Poljskoj posebnu pažnju na čemu smo im najsrdačnije zahvalili.

XV. MEĐUNARODNI KONGRES GEODETSKIH INŽENJERA (FIG)

I.

Ove godine od 6. do 14. lipnja održan je u mjestu Älvsjö kraj Stockholma, Švedska, XV. Kongres geodetskih inženjera, FIG. U toj je organizaciji učlanjeno 46 udruženja iz 41 države. U okviru Kongresa održane su i dvije sjednice Stalnog Komiteta FIG i generalne Skupštine, po jedna na početku odnosno kraju. Kongresu je prisustvovalo blizu 1500 ljudi, uključujući članove pratnje ili obitelji. Uz Kongres je organiziran velik broj posjeta različitim ustanovama, poduzećima, fakultetima odnosno turistički zanimljivim krajevima, kako za sudionike Kongresa tako i za članove pratnje ili obitelji. U radu Kongresa sudjelovalo je 40 članova iz 34 zemlje, a paralelno s održavanjem Kongresa bila je organizirana komercijalna izložba geodetskih instrumenata i aparatura (uključujući fotogrametrijske i kartografske) kao i nekomercijalna izložba radova pojedinih članica FIG. Jugoslavensku delegaciju — SGIGJ, predstavljali su Ivan Buder, dipl. ing. predsjednik SGIGJ, mr. Božidar Jovanović, dipl. ing., dr Velibor Jovanović, dipl. ing., sekretar SGIGJ i dr Stjepan Klak, dipl. ing.

Prije početka Kongresa, 5. 6. 1977. godine održana je prva sjednica Stalnog Komiteta, u čijem je radu sudjelovalo 36 delegacija, a imala je 23 točke dnevnog reda. Ova je sjednica imala informativni karakter a zaključci su prihvaćeni na — drugoj — završnoj sjednici. Radi ilustracije navodimo dnevni red: proziv prisutnih delegacija (utvrđivanje kvoruma), prihvaćanje dnevnog reda, ovjera zapisnika sjednice Stalnog Komiteta koja je održana u Nigeriji 1976. godine, izvještaj predsjednika, generalnog sekretara, direktora Kongresa, prijedlog za izbor počasnih članova, novi članovi FIG, izvještaj blagajnika, prihvaćanje budžeta XVI Kongresa, reorganizacija Komisija, članarina, definicija naziva geodetski inženjer, poslovnik sjednice Stalnog Komiteta, Kongresa, promjena Statuta, izbor službenika u uredu FIG od 1979. — 1981. godine, izbor nadzornog odbora od 1979—1981. godine, izbor potpredsjednika Komisija i razno.

Svečano otvaranje Kongresa, 6. 6. 1977. uz koncert, prigodne pozdrave i govore, obavio je švedski kralj Karl XVI. Gustav. Nakon svečane ceremonije otvaranja Kongresa švedski kralj je otvorio i izložbe. Istog dana popodne održana je i prva sjednica Skupštine, koja je imala pretežno informativni karakter dok su odluke prihvaćene na završnoj sjednici, 14. 6. 1977. godine. Dnevni red je imao 17 točaka: proziv prisutnih delegacija (utvrđivanje kvoruma), prihvaćanje dnevnog reda, ovjera izvještaja Skupštine XIV Kongresa, govor predsjednika, generalnog sekretara, izvještaj blagajnika, nadzornog odbora, prihvaćanje izvještaja o radu Stalnog Komiteta, izbor službenika u uredu FIG od 1979 — 1981. godine, izbor nadzornog odbora od 1979 — 1981. godine, izbor počasnog predsjednika, počasnih članova, promjena Statuta, izvještaji Komisija, zaključci Komisija, prikaz XVI Internacionalnog Kongresa geodetskih inženjera i razno. Ovoj sjednici Skupštine prisustvovalo je 37 delegacija, pošto je u međuvremenu u organizaciju primljena Rumunjska. Rad Kongresa odvijao se u Komisijama, kojih ima devet, a grupirane su prema srodnosti u tri grupe.

Grupa A

- Komisija 1 Profesionalna praksa (civilni inženjeri)
- Komisija 2 Profesionalno obrazovanje i odgoj
- Komisija 3 Profesionalni tisak (literatura)

Grupa B

- Komisija 4 Hidrografska izmjera
- Komisija 5 Instrumenti i metode rada
- Komisija 6 Inženjerska geodezija

Grupa C

- Komisija 7 Katastar
- Komisija 8 Uređenje zemljišta
- Komisija 9 Procjena i bonitiranje

Dnevni red sjednica Stalnog Komiteta, Skupštine, Komisija, izleta, posjeta i ostalih društvenih priredaba, sa svim potrebnim objašnjenjima objavljen je u posebnoj publikaciji na tri službena jezika FIG (engleski, francuski i njemački), na 155 stranica.

Napomenimo da na Kongresu ima dvije vrste referata: referati koje podnose autori a prihvaćeni su od pojedinih članica FIG (invited paper) i osobni referati pojedinih autora (personal paper). Spomenuti referati se štampaju u publikaciji Komisije kojoj pripadaju.

Osim ovih referata pojedini autori mogu podnijeti Kongresu osobne referate umnožene u vlastitoj režiji i različitom broju primjeraka. Slijedeći pregled daje nam uvid u broj i opseg podnesenih referata, koji su objavljeni u službenim publikacijama pojedinih Komisija.

Komisija 1	11 referata	115 stranica
Komisija 2	19 "	211 "
Komisija 3	14 "	117 "
Komisija 4	15 "	213 "
Komisija 5	58 "	557 "
Komisija 6	50 "	471 "
Komisija 7	13 "	151 "
Komisija 8	28 "	259 "
Komisija 9	19 "	223 "
Ukupno	228 referata	2317 stranica

Za vrijeme Kongresa podjeljeno je još oko 40 osobnih referata. Iz naše zemlje podnijeli su referate: dr Stjepan Klak (invited paper), dr Dime Lazarov, Jovan Mirčevski i Jane Vezenkov (personal paper), te dr Jovan Stefanović, dr Krunoslav Mihailović i mr. Dejan Kovačević (osobni referati umnoženi u vlastitoj režiji. Ako pogledamo prethodni pregled vidimo da cca 50% svih referata imaju Komisije 5 i 6 koje obuhvaćaju užu geodetsku materiju, pa se nameće zadatak reorganizacije ne samo tih nego svih postojećih Komisija.

Već i letimičan pregled referata pokazuje da su oni odraz problema kojima se pojedina društva — članovi ili pojedinci bave ovisno o ekonomskom stanju i mogućnostima. Kako se radi o velikom broju autora iz različitih dijelova svijeta, država različitih društvenih uređenja i stupnja razvoja u nekim je referatima dolazilo i do suprotnih stavova i prijedloga.

Poslije svakog referata održana je, prema interesu sudionika, kratka diskusija ili su dana dopunska objašnjenja. Rad komisija se odvijao neprekidno od 7. 6. 77. do 13. 6. 77. osim nedjelje. Obzirom na velik broj referata nije moguće navesti njihove naslove u ovako kratkom pregledu.

Posljednjeg dana Kongresa održane su druge sjednice Stalnog Komiteta i Skupštine u čijem je radu sudjelovao i predstavnik Rumunjske tako da je na tim sjednicama bilo zastupljeno 37 članica FIG.

U nastavku navodimo neke od važnijih zaključaka koji su usvojeni na Skupštini. 1. Sjednice Stalnog Komiteta održat će se prema slijedećem rasporedu:

- 1978. godine u Parizu
- 1979. godine u Bonnu
- 1980. godine u V. Britaniji
- 1981. godine u Švicarskoj
- 1982. godine u Maleziji
- 1983. godine u Bugarskoj

Za sjednicu Stalnog Komiteta u 1984. godini kandidirale su Poljska i Japan, a u 1985. Južna Afrika. O tim će prijedlozima raspravljati Stalni Komitet u Parizu 1978. godine.

2. Slijedeći XVI. Kongres FIG održat će se 1981. godine u Švicarskoj (Montreux), XVII. Kongres 1983. godine u Bugarskoj, a XVIII. 1986. godine u Kanadi.

3. Izabrana je nova uprava (biro), FIG koja organizira slijedeći Kongres u Švicarskoj u sastavu: H. Mathias, L. Linder, V. Peevski, A. Bourey, H. Dütschler, W. Bregenzer i A. Jaquet.

4. Direktor Kongresa bit će ubuduće član uprave FIG i u tom se smislu mijenja Statut FIG.

5. Ni na ovom Kongresu nije usvojena definicija pojma »geodetski inženjer« — »surveyour« već je odlučeno da to ponovo razmotri uprava FIG. Ovo je svakako interesantno ali i logično, jer tako velik broj članica, iz država različitog društvenog uređenja, načina školovanja geodetskih stručnjaka, djelokruga njihovog rada, teško može usvojiti jedinstven tekst.

6. Delegatu Rumunjske je podijeljena povelja o prijemu u članstvo FIG, a novim članicama su postale: Indonezija, Bahamski otoci i Institut za procjenu iz Kanade.

7. Argentina je ponovo primljena u članstvo FIG jer je uplatila zaostalu članarinu. (Naime, na sjednici Stalnog Komiteta u Ibadanu zaključeno je da se Argentina briše iz članstva FIG jer ne plaća članarinu).

8. Povelje odnosno priznanja za naročite zasluge u radu FIG primili su:

W. Radlinski — —USA — počasni predsjednik.

J. Gastaldi — Francuska — počasni član.

R. Delbard — Francuska — počasni član.

R. Meyer — SR Njemačka — počasni član.

9. Kongresnu nagradu za najbolji sastav dobio je J. Bradford (V. Britanija) za rad pod naslovom: Geodetski stručnjak u promjeni okoliša.

10. Usvojena je odluka o godišnjem povišenju članarine FIG za cca 5%.

11. Uprava FIG 1973—1975. izdala je opsežnu publikaciju o radu, sjednicama i povijesti FIG. Autor je Herbert Ahrens, SR Njemačka.

12. Usvojene su smjernice za organizaciju sjednica Stalnog Komiteta u godinama kad se ne održava Kongres FIG.

13. Zahtjev delegacije Španjolske da i španjolski jezik bude službeni razmatrat će uprava FIG.

14. Uprava FIG razmotrit će pitanje reorganizacije Komisija jer su neke prevelike, kao na primjer Komisije 5 i 6, usprkos podjeli na grupe i podgrupe. Već smo naglasili da te dvije Komisije daju cca 50% referata dok neke aktivnosti kao na primjer: sistemi obavještanja, banke podataka i drugo nisu nigdje zastupljene. Prijedlog će se pripremiti do sjednice Stalnog Komiteta u Parizu slijedeće godine.

15. Izabrani su slijedeći podpredsjednici Komisija za interval 1982—1984. godine:

- Komisija 1 Francuska (J. Tassou)
- Komisija 2 V. Britanija (A. L. Allan)
- Komisija 3 Švedska (S. Andersson)
- Komisija 4 Japan (M. Nagatani)
- Komisija 5 Kanada (C. Weir)
- Komisija 6 USA (H. Feldman)
- Komisija 7 Belgija (de Leeuw)
- Komisija 8 Poljska (H. Rak)
- Komisija 9 SR Njemačka (W. Seele)

16. Usvojeni izvještaji i zaključci Komisija nisu zbog kratkoće vremena objavljeni za vrijeme održavanja Kongresa. Svi sadrže opći — deklarativni dio i radni dio — opis problema koje treba pokušati riješiti do slijedećeg Kongresa. Kompletni materijali i dokumenti XV. Kongresa FIG se sreduju i bit će u prodaji 1978. godine.

II.

Naučni i profesionalni program kongresa bio je obogaćen istovremenim održavanjem stručne i komercijalne izložbe, kao i organizacijom tehničkih poseta i ekskurzija.

Izložbe su bile veoma impozantno i uspešno postavljene u izložbenim halama neposredno uz kongresnu dvoranu. Na izložbi geodetskih instrumenata, uređaja i pribora iz područja premera, fotogrametrije, kartografije i drugih srodnih područja učestvovala je 41 firma iz Evrope, Amerike, Japana i još nekih zemalja. Tu je bila izložena najsavremenija oprema današnje svetske produkcije iz oblasti geodezije i susednih područja. Osobiti interes su pobudili brojni prototipovi i nulte serije pojedinih instrumenata.

Ništa manje nije bila interesantna ni stručna izložba zemalja članica FIG. Na njoj je bilo zastupljeno 18 zemalja sa 29 izlagača, koji su pokazali reprezentativna dostignuća i rezultate na polju geodetske delatnosti svojih zemalja. Među izlagačima po prvi put se pojavila i Jugoslavija, odnosno SGIGJ, sa veoma interesantno odabranim eksponatima. Najveći prostor zauzele su na izložbi, što je i razumljivo, organizacije iz Švedske (njih desetak) koje su izložile velik broj veoma različitih eksponata od kojih posebno ističemo veliku izložbu historijskih karata.

Zbog velikog broja izlagača na obe izložbe i zanimljivosti koje su one pobudile, eksponate se moralo razgledati i po nekoliko puta, jer je uvek bilo ranije nezapaženih novina i informacija, tako da se dnevni broj posetioca kretao oko 1.000.

Kongresni program predvidio je 19 tehničkih poseta institucijama i firmama u Štokholmu, te tehničkih ekskurzija u njegovoj bližoj i daljoj okolini. Među njima posebno navodimo: Švedski državni ured za premer i katastar, Centralni ured za podatke o nekretninama, Kraljevsku tehničku visoku školu u Štokholmu, AGA electronic AB i Centralnu instituciju nacionalnog zemaljskog premera Švedske u mestu Gävle, 180 km severnije od Štokholma.

Pored toga za vreme trajanja kongresa organizirano je više priredbi turističkog i društvenog karaktera, što sve govori o jednoj dobro organizovanoj stručnoj i društvenoj manifestaciji.

III.

Naš Savez i njegova delegacija bili su na ovom Kongresu i u radu njegovih tela daleko više zastupljeni nego je to bio slučaj ranije. U pojedinim komisijama podneto je ukupno 6 referata, prpremili smo i u materijalima je štampan kratki istorijat Saveza, učestvovali smo i prvi put sa izložbom stručnih radova i objavili prigodan prikaz u katalogu izložbe, pripremili smo i štampali na engleskom jeziku u 250 primeraka publikaciju o geodetskoj aktivnosti u Jugoslaviji za koju je pokazano veliko interesovanje. Učestvovali smo u radu Stalnog komiteta i skupštine, a poverena nam je i organizacija zasedanje jedne podgrupe VI komisije u 1978. godini. Vodili smo razgovore i uspostavili kontakte sa mnogim stranim delegacijama, a pre svega sa susednim, socijalističkim i nesvrstanim zemljama pri čemu su razmenjene informacije i inicirani pojedini oblici saradnje.

Međutim, izvesni zastoj koji smo imali u radu ove organizacije, jer su Stalni komiteti održavani van Evrope, a zadnji kongres u Vašingtonu, pa zbog oskudnih finansijskih sredstava njima nismo prisustvovali, otežavalo nam je rad. Tako se, na primer, Jugoslavija kandidovala za II komisiju (stručno obrazovanje i školstvo), pošto nismo imali svoga predstavnika u rukovodstvu komisija od 1972. godine. Nažalost, posle veoma žive diskusije i opredelenja pojedinih delegacija, morali smo ovo mesto prepustiti protukandidatu V. Britaniji koja je dobila 24 glasa, a mi 13. Kao kompenzacija, na Skupštini je data preporuka da naš predstavnik u tom periodu preuzme dužnost sekretara komisije.

Najveći broj zemalja polaže veliku važnost ovako velikim skupovima iz tako svestrane oblasti kao što je geodezija, jer oni imaju veoma velik značaj s ekonomskog, političkog, društvenog i stručnog stanovišta. O tome govore i primeri da je

Kongres otvorio Švedski kralj lično, da su pojedina ministarstva (Švedska) i ambasade pripremile prijeme (Kanada) i da su neke zemlje utrošile velika sredstva na izložbe i propagandu (Poljska je uputila posebni brod na kojem su održavani prijemi i izložba). Sve to ukazuje da bi i naša zemlja, tj. Savez i odgovarajuće institucije, ubuduće morale takođe učiniti više za prisustvo i afirmaciju Jugoslavije u ovoj organizaciji. Smatramo da je naša aktivnost i učešće na zasedanjima i kongresu u Štokholmu dobra osnova za to, a sledeća zasedanja i manifestacije ove organizacije koje će se održavati u Evropi i realna baza da se u tom pogledu učini maksimalno moguće.

I. Buder — S. Klak

TREĆA KONFERENCIJA UJEDINJENIH NACIJA O STANDARDIZACIJI GEOGRAFSKIH NAZIVA

Od 17. augusta do 7. septembra 1977. godine, u Atini je održana Treća konferencija UN o standardizaciji geografskih naziva. Konferenciji su prisustvovali predstavnici 59 zemalja svih kontinenata i 11 međuvladinih i međunarodnih naučnih organizacija.

Pojam »standardizacija geografskih naziva« obuhvata lingvističke, toponimijske, leksičke, izgovorne i pravopisne kriterije i norme upotrebe geografskih naziva na području jedne države — nacionalne standardizacije, kao i upotreba ovih naziva od strane drugih država i organizacija — međunarodna standardizacija. Neadekvatna primena dogovorenih kriterija i normi u međunarodnom komuniciranju, može dovesti kako do političkih, tako i do tehničko-ekonomskih implikacija, što je i bio jedan od razloga da se ta pitanja razmatraju u okviru OUN.

Šta je bio predmet rada ove Konferencije? Slično dvema prethodno održanim (Ženeva 1967. i London 1972. godine), razmatrano je oko 20 tačaka dnevnog reda. Da pomenemo najvažnije: izveštaji vlada i grupa eksperata o stanju u njihovim zemljama i opštim stavovima o razmatrnim pitanjima; nacionalna standardizacija (terensko prikupljanje naziva, njihova obrada u birou, tretman naziva na višejezičnim područjima, rad nacionalnih komiteta za standardizaciju); izrada nacionalnih i međunarodnih imenika geografskih naziva; stručno-tehnička terminologija; pitanje egzonima (kategorije i stepen njihove upotrebe, određivanje načela za njihovu redukciju); politika, postupci i saradnja pri davanju naziva — naimenovanju geografskih objekata koji su pod suverenitetom dveju ili više zemalja (objekti koji na kopnenom delu pripadaju dvema ili više državama, nazivi pomorskih i podmorskih objekata u međunarodnim vodama mora i okeana, nazivi ekstraterestričkih objekata — objekata na površini planeta); sistemi pisanja geografskih naziva (latinizacija, konverzija u nelatinske sisteme pisanja, pisanje naziva u jezicima koji nemaju svog pisma); automatska obrada podataka vezanih za geografske nazive; međunarodna saradnja i program tehničke pomoći.

Rad Konferencije odvijao se u plenarnim sednicama i sastancima komiteta, obrazovanim po ključnim temama konferencije. Na plenarnim sednicama podnošeni su nacionalni izveštaji, razmatrala završna dokumenta i usvajane rezolucije Konferencije. Sva dokumenta su prethodno razmatrana na komitetima.

Jugoslavija je već u generalnoj debati iznela svoje stavove o važnijim pitanjima dnevnog reda Konferencije. U svom nacionalnom izveštaju zastupala je stav po kome je »standardizacija geografskih naziva u isključivoj nadležnosti države na čijoj se teritoriji nazvani geografski objekti i prostori nalaze; sledstveno tome, međunarodna standardizacija može biti zasnovana samo na nacionalnoj standardizaciji.«

Što se tiče načela, na kojima se ta pitanja rešavaju u Jugoslaviji, istaknuto je da prema našim gledištima »problematiku geografskih naziva treba posmatrati kao sastavni deo prava naroda i narodnosti na upotrebu svog jezika, pisma i pravopisa. Pravo na korišćenje geografskih imena na svom jeziku, pismu i pravopisu je, prema tome, sastavni, nerazdvojni i neotuđivi deo ostalih socijalno-političkih i ekonomskih prava pripadnika svih naroda i narodnosti. Ta prava ne mogu biti

uslovljena brojem pripadnika naroda i narodnosti ili administrativno-političkim granicama u okviru kojih se njihova etnička područja nalaze. Geografski nazivi treba da odražavaju objektivnu sliku nacionalne pripadnosti stanovništva na čiju se teritoriju odnose. Jugoslavija se takođe zalaže da adekvatna prava imaju i pripadnici naših naroda koji žive van granica matičnih naroda.«

Nakon isticanja naših ustavnih načela po kojima pripadnici svih naroda i narodnosti imaju pravo na upotrebu svog jezika i pisma i da su ti jezici, kao i njihova pisma, ravnopravni, naglašeno je da u Jugoslaviji »ne postoji jedan nacionalni jezik, jedan državni jezik ili najvažniji jezik koji bi imao najširu sferu uticaja. Takođe, nema ni jednog državnog pisma.«

Na Drugoj konferenciji UN o standardizaciji geografskih naziva (London, 1972), usvojena je rezolucija »Ćirilčna pisma u Jugoslaviji«, u kojoj se preporučuje, da se sistem korišćen u službenoj publikaciji »Imenik mesta«, izdat od Saveznog statističkog zavoda, Beograd, poslednje izdanje 1971, usvoji kao međunarodni sistem za latinizaciju ćirilčnih pisama koji se službeno koriste za geografske nazive na teritoriji Jugoslavije.

S obzirom da ova Rezolucija može u međunarodnoj upotrebi prouzrokovati određene nejasnoće, Jugoslavija je Trećoj konferenciji predložila usvajanje nove rezolucije pod imenom »Srpsko-hrvatski i makedonski ćirilčni alfabet u Jugoslaviji«. U aneksu te Rezolucije dat je sistem prelaza sa slova i glasova srpskohrvatske i makedonske ćirilice na latinično pismo. Konferencija je Rezoluciju usvojila i preporučila da se predloženi sistem usvoji kao međunarodni.

Jugoslavija je u svom nacionalnom izveštaju stavila i kritične primedbe na tretman nekih naših geografskih naziva u nekim stranim javnim publikacijama, često namenjenim i međunarodnoj upotrebi. Izneti su konkretni primeri takvog tretmana i publikacija iz kojih su ti primeri uzeti. Kao eklatantan primer nepoštovanja naših nacionalnih standarda naveden je tretman naših geografskih naziva na omotu Meyers Universal Atlas-a*, u kome su sva geografska imena na teritoriji Slovenije i delu Hrvatske data u germaniziranom obliku. Tako su, umesto pravilnih naziva *Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj, Kranj, Kočevje, Zagreb, Zagrebačka gora* itd., ispisani nazivi *Laibach, Marburg, Cilli, Pettau, Krainburg, Gottschee, Agram, Agramer Geb.*, itd. Jugoslavija smatra, a to je i u skladu sa već usvojenim međunarodnim preporukama, da se u međunarodnoj upotrebi moraju poštovati standardi zemalja na čijoj se teritoriji nazvani geografski objekti nalaze. Po našem mišljenju, ovo pitanje može sadržati veoma značajne implikacije. Nekorektno korišćeni nazivi, po poreklu i vremenu njihovog nastanka, često asociraju na periode podjarmljenja naših naroda u bližoj ili daljoj prošlosti, a samim tim i netačno informišu korisnike tih publikacija izvan Jugoslavije, jer ne odražavaju objektivnu sliku nacionalne pripadnosti stanovništva koje živi na tim teritorijama.

Uopšte, problem ukidanja ili maksimalnog ograničenja egzonima postaje danas u svetu sve aktuelniji, jer mnoge zemlje koje su stekle svoju nezavisnost, opravdano teže da putem vlastitih geografskih imena izraze svoj nacionalni identitet.

Jedno od značajnih pitanja, pokrenuto još u generalnoj debati jeste nasilno mijenjanje geografskih imena kao posledica vojne okupacije ili primenom druge sile. Pokretač ovog pitanja bila je delegacija Kipra koja je optužila Tursku da na delu Kipra koga je Turska zaposela svojim vojnim snagama, nasilno prekrštava grčka geografska imena, pogotovo naseljenih mjesta, dajući istim turske nazive. Ovo pitanje, koje je kasnije poprimilo formu predloga rezolucije, bilo je glavni predmet razmatranja na sastancima I Komiteta.

Kao rezultat diskusija na relaciji Kipar—Turska—Grčka, Gvatemala je, naime, podnela nacrt rezolucije kojom se predlaže dopuna Rezolucije br. 4, usvojene na Prvoj konferenciji u Ženevi 1967. godine. Suština te rezolucije jeste preporuka »da jednom standardizovani naziv, deklarisan kao takav od strane kompletentnog nacionalnog organa za standardizaciju, ne može biti izmenjen nasilnim putem, kao na primer, vojnom okupacijom.« O predlogu rezolucije razvila se diskusija sa velikim brojem učesnika. Delegacije Turske i Norveške (u ime nordijske grupe zemalja) zastupale su stav da ova konferencija ima naučno-tehnički karakter, a da predložena rezolucija ima politički sadržaj i da zbog toga ne treba da bude predmet

* MEYERS UNIVERSAL ATLAS, Bibliographische Institut, Mannheim/Wien/Zürich, 1970.

razmatranja ove konferencije. Preovladao je stav da je nacionalna standardizacija naučno, tehničko i političko pitanje, jer se radi o legitimnim pravima naroda u oblasti geografskih imena. Pojedinačnim izjašnjavanjem norveški amandman o skidanju sa dnevnog reda tog pitanja nije usvojen. Većinom glasova plenarna sednica usvojila je rezoluciju sa nešto izmenjenim tekstom gvatemalskog nacarta. Usvojeni tekst preporučuje da »bilo koja izmena u nazivima koji su standardizovani od strane kompetentnog nacionalnog organa, učinjene od strane drugih organa, neće biti priznata od strane Ujedinjenih Nacija.« Jugoslavija je, u skladu sa svojim principijelnim stavom nepriznavanja bilo kakve okupacije, a samim tim i posledica koje iz akta okupacije mogu proizaći, podržala usvajanje te rezolucije.

Predmet rada III Komiteta bili su egzonimi, nazivi ekstraterestričkih objekata, nazivi pomorskih i podmorskih objekata i nazivi novih država. S obzirom na sveopšti interes, najviše diskusije posvećeno je pitanju egzonima. Prema službenoj definiciji OUN, egzonim je naziv geografskog objekta koji se koristi u jednoj zemlji za objekat koji se nalazi u drugoj zemlji i koji se razlikuje od službenog oblika koji se koristi u zemlji kojoj taj objekat pripada. Tako je, na primer, naziv *Beč* (odnosno *Dunaj* na slovenačkom, odnosno *Viena* u makedonskom jezičnom području) naš egzonim za *Wien*. Ovo pitanje je veoma značajno, jer postoje različita tumačenja definicije tog termina, pa se on može eksploatisati na štetu nacionalnih interesa. Zbog toga se mi ne slažemo da je *Agram* nemački egzonim za *Zagreb*, *Adelsberg* za *Postojnu*, *Semlin* za *Zemun*, itd. Konferencija je, kroz usvojene rezolucije, ponovno utvrdila potrebu za maksimalnim ograničenjem upotrebe egzonima, posebno u sredstvima međunarodnog komuniciranja. Preporučuje se da svaka država izradi spisak egzonima koji bi se verificirali preko OUN, kao i da se ta verifikacija vrši u dogovoru sa državom na koju se dotični egzonim odnosi.

Što se tiče imena zemalja-država, usvojena je rezolucija koja preporučuje da se za zemlje koje su u bližoj prošlosti stekle svoju nezavisnost, kao i za države koje su usvojile nove nazive (na primer *Šri Lanka* — ranije *Cejlon*, *Benin* — ranije *Dahomej*), sve ostale države što je moguće pre uvedu u korišćenje nazive koji se službeno koriste u zemljama na koje se nazivi odnose. Od interesa je pomenuti da je predstavnik Saveta Namibije, koji predstavlja Namibiju na svim međunarodnim konferencijama koje organizuju OUN, naglasio da se u nekim zemljama još uvek izdaju geografske karte na kojima se ispisuje naziv Jugozapadna Afrika, što je u suprotnosti sa odlukama OUN.

U pogledu naziva pomorskih površina i objekata na morima i okeanima, kao i njihovih integralnih delova na prostorima koji su van nacionalnih jurisdikcija, zaključeno je da Međunarodna hidrografska organizacija, zajedno sa grupom eksperata OUR koordinira svoje programe i dalje radi na predlogu za naimenovanje tih objekata.

Konstatovana je povećana aktivnost u istraživanjima okeana i da brzo raste broj novoistraženih podmorskih objekata. Zbog toga treba ustanoviti odgovarajući mehanizam za davanje imena tim objektima, kako bi se izbegli mogući međunarodni konflikti. Preporučeno je da te nazive treba standardizovati na međunarodnom nivou.

Slične preporuke donete su i o pitanju naimenovanja objekata na površini planeta. Itaknuto je da tempo sadašnjih planetarnih istraživanja stalno povećava potrebu za izradom planetarnih karata, na kojima će objekti biti identifikovani i svojim imenima. Za naimenovanje tih objekata nisu zainteresovane samo zemlje čija tehnika vrši svemirska istraživanja. Usvojena je preporuka da Grupa eksperata OUN, zajedno sa Međunarodnom astronomskom unijom (IAU), prilikom standardizacije naziva objekata na površini planeta, uzme u obzir želje svih zemalja koje će predložiti imena tim objektima.

U IV Komitetu razmatrani su sistemi pisanja geografskih imena. Na dnevnom redu bila su sledeća nelatinska pisma i način njihove transliteracije u latinicu: amharsko, arapsko, somalijsko, grčko, bugarsko, mongolsko, korejsko, burmansko, maldivijsko, nelatinska pisma u SSSR-u, hebrejsko, ćirilična pisma u Jugoslaviji, japansko, kmersko, Paštu i Dari u Afganistanu, pisma jezika u regionu Indije, laosko, persijsko, Thai i kinesko. Usvojene su rezolucije o načinu latinizacije kineskog pisma, o latinizaciji srpskog pisma, zatim bugarske ćirilice, Devanagari jezika indijskog regiona, o latinizaciji hebrejskog pisma i transliteraciji srpskohrvatskog i makedonskog ćiriličnog pisma u Jugoslaviji.

Po broju učesnika u debati, usvajanje tkzv. kineske rezolucije bio je jedan od centralnih događaja Konferencije. Naime, za prelaz sa kineskog pisma na latinicu, do sada je korišćeno više sistema. Sada je delegacija NR Kine, koja prvi put učestvuje na ovakvoj međunarodnoj konferenciji, predložila da se kineski fonetski alfabet (pinyin) koji se u NR Kini već koristi za prelaz sa kineskog pisma na latinicu, usvoji i kao međunarodni sistem. Oni su u tom sistemu izradili »Atlas Narodne Republike Kine«, kao i »Imenik kineskih geografskih naziva u kineskom sistemu fonetske latinice.« Kineskom predlogu oponirala je delegacija ZDA sa motivacijom da će novopredloženi sistem prouzrokovati velike teškoće zemljama koje imaju velike količine publikacija izrađenih po starim sistemima transliteracije. Takav stav bio je podržan od strane još nekih zapadnih zemalja.

Konferencija je usvojila 23 rezolucije koje će se publikovati u posebnoj ediciji OUN, kao što je to bio slučaj i na prethodnim konferencijama. Konferencija je u celini imala veoma konstruktivan tok, a njeni zaključci predstavljaju značajan doprinos daljoj dekolonizaciji na području nauke i kulture i afirmisanju nacionalnih identiteta malih nezavisnih zemalja. Jezička dominacija tkzv. svetskih jezika u oblasti geografskih naziva, koji su svoje pozicije stekli u toku kolonijalnog podjarmljivanja, polako ali sigurno gubi svoj dominantan uticaj u međunarodnom komuniciranju. Usvajanje tkzv. gvatemalske rezolucije, posredno osuđuje menjanje geografskih imena nasilnim putem i time zaštićuje kulturne i nacionalne vrednosti pre svega malih naroda i država. Jugoslavija se aktivno i konstruktivno angažovala po svim bitnim pitanjima rada Konferencije i time dala svoj doprinos uspešnom radu Konferencije. Našoj zemlji, međutim, predstoji obaveza obrazovanja Jugoslovenskog komiteta za standardizaciju geografskih naziva, kao federalnog tela ovlašćenog za pitanja nacionalne i međunarodne standardizacije, kao i za buduću saradnju sa OUN i drugim međunarodnim organima i organizacijama.

Pukovnik dr Miroslav Peterca